

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Argang 66 . Nr. 8

Oktober

1981

40 års jubilarene.

Knud Pedersen, Sorø (fot.).

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
(03)* 41 11 22

Nyt tøj til bilen

ALTIKA

Autokonfektion
Blegdamsvej 28
2200 København N
(01) 39 64 41

Poul & Bent Henningsen
(1939)

**H. C. Bjødstrup
Jensen**

Urmager & Optiker

St. Kongensgade 32
1264 København K
Telf. 15 18 21

Grundlagt 1821

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

gælder det **SPHAGNUM** så tal med

Pindstrup Mosebrug A/s

Pindstrup
8580 Ryomgård
Telefon (06) 39 61 00

SAAB

**LANCIA
POLSKI FIAT**

Salg - Service

Aut. SAAB-forhandler
NIELS THIELE

Automobiler
STENLØSE

Tlf. (02) 17 00 72

**SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ**

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 6 00 71 63

THOR-VASK - NÆSTVED

TELEFON 72 25 50

C.M. Tom-Petersen
Academia Sorana

efter tegning af Christian Tom-Petersen

SORANER-BLADET

OKTOBER 1981

66. ÅRGANG

NUMMER 8

Min Soranske ungdom af Andreas William Christensen (P 02)

fortsat fra september-nr. side 105

Den tredje kammerkammerat var *Ejnar Cohn* (S 03) af jødisk æt. Han var flink og dygtig. Han blev senere chef for Valutakontoret.

Planen for dagen så således ud på skolen: Kl. 6 $\frac{1}{2}$ om sommeren og kl. 7 om vinteren blev vi ringet op på sovesalen af en af tjenerne. En halv time efter skulle vi stille i spisesalen, hvor vi fik lige så meget varm mælk, som vi kunne drikke, og dertil en rundten sammenlagt rugbrød med smør. Derefter ca. 1 times tvungen læsning. Kl. 8 stillede vi i lovsangssalen til morgensang. Derpå fulgte 3 timers undervisning. Frokostpause på 10 minutter til et halvt franskbrød med smør uden pålæg. Havde vi penge, købte vi en enkelt gang en basse hos Basse-Maren formedlest 4 eller 8 øre, alt eftersom vi var velbeslæde eller ej, og dette stykke wienerbrød blev lagt imellem det overskærne franskbrød. Da denne luksus forekom så sjældent, var det naturligvis en særlig lækkerbidsken. Fra kl. 12 til 13 havde vi fri. Kl. 13 spiste vi til middag.

I de første 3 skoleår var middagsplanen meget ensformig; den skiftede kun for sommer og vinter. Vi vidste hver dag nøjagtigt, hvad vi skulle have til middag uge ud og uge ind. Om sommeren var der navnlig en ret om torsdagen, som vi havde døbt gedebukkesteg, hvortil vi fik syregrød. Det var for de fleste af os rædslerens dag. Portionerne blev rettet an af tre lærere, som præsiderede ved det hestekoformede middagsbord i spisesalen, og portionerne skulle spises op. Da det ikke altid var muligt, navnlig med de efter vor mening uheldige retter, havde vi af og til et stykke papir i lommen, hvori vi lod en del glide ned under bordet, når vi mente os upåagtet af lærerne. Nogle elever havde endog

voksdugforede lommer. Ved bordbenenes sammenføjning med bordet fandtes på undersiden nogle små trekantede platforme, hvor man også i smug lossede en mindre portion ned. Da det ikke altid blev fjernet af eleven selv, skete det naturligvis, at en eller anden tjener opdagede lossepladsen. Søndagsmiddagen var lyspunktet, hvortil vi så hen med glæde. På denne dag gaves 2 retter og dessert. Om vinteren havde vi dog hver uge i sæsonen fra november til januar et særligt lyspunkt, nemlig onsdagen, hvor der hveranden onsdag skiftevis serveredes andesteg og gåsesteg. Parolen var 3 om en and og 6 om en gås. På en sådan dag blev der »grovædt«, og mangen en tallerken røg i vejret mere end én gang, hvad de inspektionshavende lærere naturligvis noterede sig og erindrede sådanne elever også på de dage, da de forhadte retter serveredes. Fra kl. 14 til 15 havde vi tvungen læsetid. Derefter skolegang fra kl. 15 til kl. 17. Endelig havde vi tvungen læsetid efter en times fritid, hvor vi fik den såkaldte femmad, bestående af 2 rundtenommer rugbrød med smør uden pålæg. Det var dog tilladt at have privat pålæg i form af spegepølse og sukker, som vi naturligvis havde lidt med af efter hver ferie, men det rakte ikke langt. Den sidste læsetid rakte fra kl. 18 til kl. 21, dog opdelt i to perioder, således at de elever, der havde mindst mg i månedskarakter, fik lov til at læse morskabslæsning i tiden fra kl. 20 til 21. Klokken 22 skulle vi ligge i vore senge på de 2 sovesale, som hver rummede 32 senge, hvortil vi selv måtte medbringe det indre udstyr. Langs væggene på sovesalene var der faste servanter med et kobbervandfad. Under sengen stod en potte af bly, ved siden en taburet til tøjet. Andet udstyr fandtes ikke.

Sovesalen lå i øverste etage på skolen, hvor-

for vi hvert år havde en brandredningsprøve. Alle eleverne skulle lade sig glide ned igennem en redningspose, som oventil var åben, forsynet med træribber og visse mellemrum. Lå en elev ikke med sine arme over kors ind til kroppen som foreskrevet, men blev bange og ville tage for sig, brækkede han som regel armen, dog var sådanne tilfælde sjældne.

Efter sommerferien, når de nye elever kom ind på skolen, var det før sengetid en yndet sport at anbringe ganske kort hårafflip i sengen, eller et af de ret flade kobberfade, fyldt med vand, under lagnet. Begge dele var sikkert lige ubehagelige, dog var jeg aldrig udsat herfor.

Som tidligere meddelt kom jeg op i første studerende klasse, da min far ville have, at jeg skulle studere. Efter 2 måneders forløb mente vor lærer i latin: Herr Mikkelsen – kaldet Tyren – imidlertid ikke, at jeg egnede mig til at fortsætte og anbefalede mig at gå over i realklassen. Dette lod jeg mig ikke sige 2 gange og skrev sporenstrengs hjem, og omflytningen fandt sted. Dette gik bedre, og klasserne igennem holdt jeg mig som regel i midten. En enkelt gang var jeg endog duks. Som årene gik, blev vi færre og færre i klassen, efterhånden som kammeraterne dumpede til årsprøverne. Normaltallet var ca. 20, men fra III klasse var vi kun 7 stykker, som kom op i IV realklasse, og jeg var den næstsidsste.

Disciplin var der!

Livet på skolen var meget ensformigt på grund af alle tings inddeling på klokkeslet. Men disciplin lærte man, og det var en meget god og væsentlig ting. I fritiden levede vi højt på sporten, navnlig cricket, og i denne sportsgren arbejdede jeg mig ret hurtigt op til at blive en nogenlunde god kaster allerede i første klasse. På denne konto erhvervede jeg mig 2 beskyttere blandt eleverne i 4. klasse. På min tid herskede drøjesygen endnu stærkt blandt de ældre elever mod de mindre, og man kunne ofte blive udsat for at blive forfulgt og pint ganske meningsløst. Sladring var bandlyst, men en klage til mine 2 ældre beskyttere blandt eleverne var tilladt og blev respekteret 100 pct., da der ellers vankede alvorlige klø til drøjeristen. Forår og efterår spillede vi cricket i gymnastiktimerne, og den, som privat ejede et boldtræ eller en cricketbold, blev anfører for holdet og havde således en chance for at svinge sig til vejrs indenfor holdet. Fodbold kom først ind på skolen det andet år, jeg frekventerede samme, også i dette spil erhvervede jeg mig god færdighed, selvom det foregik i sko. Om foråret spillede vi også batok, som foregik ved hjælp af 2 stk. staver af bøgetræ ca. 1½ tomme tykke og 1½ alen ca. lange. Også et soldaterkorps havde skolen, som opererede efter bedste militære forbilleder. Jeg endte som befalingsmand for første sektion, hvad der var en af de mest eftertragtede praktiske stillinger, når man ikke havde snobbende tendenser og stilede efter afdelingsfører eller general.

Om sommeren havde vi tvungen badning i gymnastiktimerne, og vi begyndte ret tidligt på sæsonen, ligesom vi kom i vort sommerkadetthøj, forinden det var helt varmt, idet man rettede sig efter datoen og ikke efter vejret. Svømning fik jeg ikke lært på skolen, formedelst jeg led af åndenød og ikke tålte vandgangen.

Gymnastik med »Krisse« og Brix

I gymnastik klarede jeg mig derimod bedre, bortset fra hovedspring, som jeg engang må have fået galt i halsen. Vor første gymnastiklærer var en gammel, fordrucken krigssergeant ved navn *Christensen*, kaldet *Krisse*. Han var ikke altid lige godt afbalanceret åndelig talt. Var han i dårligt lune, begyndte timen med, at snoren med sandposen hentes frem. Vi stillede da op i rundkreds med *Krisse* i midten, svingende sandposen over sit hoved højere og højere, indtil en eller flere havde ramt sandposen med sin fod, hvorefter vedkommende måtte stille til strambuks i kredsen, og det var en omgang, som kunne mærkes. Efter *Krisses* afgang fik vi en kaptajn *Brix* til gymnastiklærer, forresten en broder til professor *Hans Brix*. Han var af en helt anden type, han var den moderne officer. Han var meget streng i opdragelsen, således kom vi til at stå ret op til en halv time, såfremt en eller anden i geleddet i retstilling havde tilladt sig at røre den lille finger eller blot rulle med øjnene. Hans medhjælper sergent *Soelberg* fra Livgarden var nok streng, men han var menneskelig og havde altid et venligt blink i øjet, hvorfor vi elskede ham. Officeren *Brix* lugtede af vigtighed.

Om vinteren havde vi skøjteløbning i gymnastiktimerne, når søen var lagt til, eller når *Flommen* (søens nabo på den anden side af vejen til Sorø station) kunne bære. Her kom min tidligere tillærte færdighed på den lille dam i *Tølløse* mig til gode.

Ovale keglekugler

Først i det sidste skoleår blev de påbegyndte tennisbaner færdige, således at jeg også erhvervede mig nogen færdighed i denne sportsgren. I IV realklasse var det ligeledes eleverne tilladt at benytte keglebanen, hvor man anvendte en kugleform, som jeg ikke før eller senere har truffet på, nemlig ovale kugler, som krævede en vis øvelse.

Fester og baller

Skolen og opdragelsesanstalten hvilede naturligtvis på en mængde traditioner fra tidernes morgen. Der var juleballet med julekomedie, senere, i april så vidt jeg husker, kom kongeballet, men jeg tror kun, at jeg en eneste gang på et skolebal vovede mig ud på dansgulvet i Solennitetssalen, da jeg ikke brød mig om at danse. Ved påsketider var der konfirmationsfest, hvor elevernes forældre deltog sammen med lærerne med rektor i spidsen. Ved sådanne festlige lejligheder vankede der kaffe og »afbrændt« rødvin.

Overskæringen

Hver 1ste maj efter aftenlæsetidens ophør samledes alle eleverne, som boede på skolen, gymnasiaster inklusive, i Fratergården og drog samlede igennem Filsofgangen, Flommen og et godt stykke igennem den derpå følgende skovstrækning, indtil vi nåede banelegemet for strækningen København-Korsør. Denne udflugt kaldtes »Overskæringen«, idet vi gik til det punkt, hvor vejen overskar banelegemet. Togets forbifart afventedes, og den mellemiggende tid blev benyttet til at lægge Phønixknapper, 5 eller 2 ører, ja endog knaldperler på skinnerne. De overkørte knapper medtoges som souvenirs, medens toget selv fik et hurra med på vejen. Herefter tændtes piber og cigaretter, selvom det var forbudt, men den aften så lærerne i almindelighed igennem fingre med tobaksrygningen, når det skete i passende afstand fra akademiets grund. Vi drog da alle tilbage, opmarcheret klassevis med gymnasiasterne i spidsen, syngende en mængde muntre viser. Når vi kom tilbage til Fratergården, gik alle sangerne op på den store stentrappe og gav forskellige sangnumre til bedste for en større forsamling fra byen, som altid indfandt sig på denne aften, og var vejret varmt, var der en vis stemning over aftenen.

»Bulesold«

Når fjerde og sjette klasse blev dimitterede lige inden sommerferien, blev der den sidste aften holdt en afskedsaften under gemytlige former. Men det år, hvor jeg havde afsluttet min skolegang på Sorø, var festen aflyst af en eller anden grund. Translokationen, som fandt sted for alle skolens elever, var også stemningsfuld, naturligvis mest for de elever, som havde overstået en afsluttende eksamen for ikke mere at vende tilbage til skolen.

Sneboldkamp med 4. klasse

En vinterleg har jeg imidlertid glemt at omtale, nemlig den traditionelle sneboldkastning, hvor fjerde klasse alene kæmpede mod den øvrige skole, dog ikke gymnasiasterne, som var for voksne til denne leg. Her gik det hårdt til, da man ikke tog småligt hensyn til, om isklumper eller snebolde dypet i vand anvendtes som kasteskyts. Da jeg var i 4de klasse, var vi kun 7 i realklassen og ca. 15 i latinklassen imod ca. 100. Dette var et hårdt job for os, især da III klasse bestod af meget store drenge det pågældende år. Der blev kæmpet drabeligt, og jeg kan berette, at det gik så hårdt til ved nærkampene, at jeg engang fik en hård snebold i øjet, så at jeg måtte indlægges på sygehuset ca. 3 uger med blodudtræden i selve øjæblets pupil. Dette efterlod en brun plet i øjet, men til alt held beholdt jeg mit syn på det beskadigede øje.

Lærerne

Skolens lærere er naturligvis et kapitel for sig, men de par lærere, som jeg i det fore-

gående har omtalt, skal jeg ikke her vende tilbage til. På den tid, da jeg besøgte Sorø Akademi, var de fleste lærere meget gamle, og derfor efter min mening ikke alle lige velegnede til undervisning. *Wormer* – kaldet Ormen – var en lille, meget bøs mand uden smil, hvem jeg havde i dansk i »Rassen«, men ikke senere. Han har således ikke gjort særligt indtryk på mig. *Thorup* blev, så vidt jeg ved, som øgenavn kaldet Slagteren eller Bøddelen, hvad der naturligvis heller ikke tyder på noget blidt temperament. I de to første klasser havde jeg Thorup i regning og matematik. Senere fik jeg *Lauritzen* – kaldet Lafriz – i regning og matematik. Han var sikkert dygtig, men interesserede sig kun for begavelser, og dertil hørte jeg ikke på regnekunstens område. Hvis man ikke fattede metoderne ved en første gennemgang, var man fortabt, og det resulterede i, at jeg måtte have hjælpelærer i disse fag. Når jeg ikke kunne finde ud af stykkerne, var der ikke andet at gøre end at smøre af efter en mere begavet kammerat, men det var naturligvis et tveægget sværd, når eksamensopgaverne lå for. At jeg overhovedet kom levende igennem til Præliminæreksamen, står for mig i dag som noget af et under, hvor jeg hvervede mig godt plus i regning, godt minus i aritmetik og tå plus i geometri.

Lauritzen var, så vidt jeg ved, starter og ihvertfald leder af det tidligere omtalte soldaterkorps, og i denne egenskab syntes vi godt om ham. Sproglærerne var nogle af de flinkeste af lærerne. Således tysklæreren *Gad*, kaldet Splejsen – han var simpelthen elskelig og forstående overfor et barnesind. Han kaldte mig altid Gartnøren, formedelst fader var gartner. Mit sædvanlige øgenavn var ellers flagermusen på grund af mine store udstående ører. Engelsklærer var *Hoff-Hansen* – kaldet Støk – vi holdt meget af ham, thi han var både venlig og mild.

Glahn hed fransklæreren. Han hørte til de yngre kræfter og var både streng og mild på en gang. Vi skulle således kunne vore uregelmæssige verber forfra, bagfra og fra midten ud til begge sider. Korporlig revselse var ham ukendt, derimod revsede han åndeligt og ve den, hvem det gik ud over, thi han kunne begynde i en time og fortsætte i den påfølgende time, så ofret stod badet i tårer. Han kunne af og til være pudsigt, f. eks. forekom ordet *viellard*, og da vi oversatte det ved olding, spurgte Glahn, hvordan en sådan så ud, hvortil vi svarede: hans fader. Dette benægtede han, og vi fortsatte med at sige olding. Da var svaret ollerding, hvad vi gentog, derefter olderdingeling og således i det uendelige. Det betød slet og ret en gammel mand, svarede Glahn sluttelig.

I naturhistorie havde vi sikkert verdens mindste lærer, han hed *Zoffmann* – kaldet Zoffpeter. – Han passede til ordsproget: lille, men vågen, var efter min mening en udmærket pædagog, som kunne lære fra sig. Til undervisningen om mennesket havde vi et menneskeskelet stående i et aflåst skab – det blev

kaldt Stine – og når en elev fik ordre til at hente det frem, var det en yndet sport at tage sig en stille vals med Stine. Til hjælp ved undervisningen havde vi en pragtfuld samling, som eleverne årligt forsynede med nye ting, idet mange elevers forældre levede på fjerne steder i udlandet, Grønland, Island og Færøerne. Til naturhistoriesamlingen blev der ca. år 1901 bygget et stort selvstændigt museum, hvor også den fysiske samling blev indlojeret.

I historicundervisning havde vi de første år en meget mærkelig lærer, herr *Boesen* – simpelt hen kaldet *Ahrrrr* – idet han havde den vane at rømme sig med bemeldte lyd, forinden han gav sig til at tale. Boesen var rødhåret og rødskegget og dertil meget usøigneret, men sikkert inderst inde et uendeligt godt menneske og dertil en lærd mand. Han fandt sig i de utroligste drillierier fra os drenge side og forstod absolut ikke at sætte sig i respekt. Aldrig har jeg set et menneske være så pligttopfyldende som Boesen, thi selv om han var så plaget af rheumatisme, at knæene var bøjet så meget sammen, at hans podex veritabelt slæbte på hans hæle, forsøgte han ikke sin skoleundervisning. Dengang var det mode såvel for lærere som drenge i skolen at gå med havelock, og forlenet med dette uklædelige overtøj til ovennævnte udseende, kan man forstå, at her var et tiltrækkende objekt for drilagtige drenge. Når Boesen skulle afstraffe os korporligt for vore næsvigheder, var det en farce, thi hans berøring af os med spanskørret slående skråt nedad anedes næppe, og denne gestus fulgtes af hans berømte *ahrrr*, som naturligvis igen gav anledning til bemærkninger og spot fra os unge labaner. I de sidste klasser fik vi en ligeså aparte historielærer, nemlig digteren *Rosing* – kaldet *Rossefar* – han var meget lærd og meget gammel og dertil skaldet, fraset nogle meget lange hvide hår ved siderne. Når vi blev hørt, blev vi enkeltvis kaldt op til kathedret, og bogen lå altid oplået på kathedret, således at vi i almindelighed ikke havde vanskelighed ved at stjæle os til at læse nogle linier, når det kneb med hukommelsen for ikke at sige, hvis man havde læst mindre flittigt på lektien. Opdagedes det, blev bogen lukket uden nogen bemærkning. Som lærer var han yderst kedelig, og lektien blev gennemhørt ligeså mange gange, som timen strakte til, med udtrykket: Så vender vi bøtten, ledsaget af en tør hoste.

Herr *Pedersen* – kaldet *Peder* – var vor religionslærer, han var en ældre, teologisk kandidat, rolig og afdæmpet, efter min ringe mening et godt, omgængeligt, dertil dygtigt menneske. Vi drenge holdt for så vidt meget af ham, men kunne naturligvis ikke dy os for at drille ham en smule. Han var noget vindøjet på det ene øje, og han skal engang til en klasse have fortalt, at en af hans brødre, da de var mindre, havde sendt ham en pil i øjet. Når vi syntes, at undervisningen blev for ensformig eller på anden måde kedede os i religionstimen hos herr *Pedersen*, var det en yndet sport at lade en af de mere pågående

elever forespørge, hvordan han havde fået sit dårlige øje. Var herr *Pedersen* i dårligt lune, blev det til et par slag med spanskørret, men aldrig mere.

Den statelye *Ibsen* – kaldet *Pip* – havde vi i fysik. Han var en meget lunefuld herre. Det blev fortalt, at han var uægte søn af *Fredrik den VII*, og vist er det, at han lignede denne folkekære monark i høieste grad, både hvad korpus og skægvekst angik. Når timen begyndte, kom han altid fra fysiksamlingen, og alt efter hans gangarts tempo kunne vi bedømme, hvordan humøret stod. Var der gået ham noget imod, var han ikke blid at have med at gøre, og ve den stakkel, som havde fået *Ibsen* på nakken, *Ofret* blev da øjeblikkeligt hørt i lektien, men ikke hvad der stod i bogen, men hvad der var blevet tilføjet mundtligt den foregående time. Kunne staklen ikke svare prompte og rigtigt på stående fod, fik han karakteren slet. Derefter blev en ny elev hørt og derpå den første igen, og var humøret hos vorherre meget langt nede, kunne en elev med lethed i en time hente sig 3 a 4 karakterer i graderne mellem slet og mådeligt. Dertil blev man af *Ibsen* trakteret med maveskind, øjenskind, trådt over foden af dette tykke individ etc. Var han derimod i godt humør, læste han gerne højt for os og med forkærlighed af *Bjørnstjerne Bjørnsson*, *Henrik Ibsen* etc. og på originalsproget. Grønlandske historier opvartede *Ibsen* særligt med henad juletid. Efter min mening en alt for gammel lærer og for uligevægtig til at have med pædagogik at gøre.

En 3 á 4 andre lærere skal jeg unnlade nærmere at omtale, da jeg kun havde dem periferisk, og dels har de ikke efterladt sig særlige indtryk på mit barnesind i den ene eller anden retning.

Sluttelig skal jeg nævne vor sanglærer: *Emil Jæhnigen*, har var ligeså stor og tyk, som hans navn var imponant. Hans øgenavn var *Hyænen*, hvorfor må guderne vide, jeg ikke. Mit bekendtskab med ham blev gjort igennem hans violinbue, som han anvendte til at kkalde eleverne i hovedet med ved den årlige sangprøve. Jeg var ikke sanginteresseret og gjorde mit bedste for at blive fri for sangtimerne, og det lykkedes mig særdeles vel. Sagen var den, at de elever, som ikke blev antagne til sangtimerne, fik lov at drive sport i de pågældende timer, og det passede bedre for min stemme og daværende interesse.

»Habakukken«

En episode fra det sidste års skolegang på *Sorø* skal lige her omtales. Som kammerduks det sidste år blev der ved forrige skoleårs slutning betroet mig den tidligere omtalte *kra-bask* – en gammel bøgerodsknude med skaft, som anvendtes til at give »Armlæder« med. – Som kammerfoks havde jeg en meget utiltalende og forkælet dreng ved navn *Hammer* (S 06), han fik regelmæssigt hver uge sendt en pakke hjemmefra med pålæg og godter og delte sjældent eller aldrig disse goder med

nogen af sine klassekammerater, hvad der var almindelig skik. Han passede ej heller sin fuksebestilling, som bestod i afstøvning før læsetidene, rent frisk vand til vandkaraffelen etc. etc., og når dette blev bebrejdet ham, var han næsvis, der vankede så naturligvis nogle lussinger. Men denne forkælede helt undså sig ikke for at sladre til lærerne, og det var nær ved at blive en alvorlig historie for mig, idet den inspektionshavende lærer *Mathiessen* alias *Møk*, som selv var gammel soraner og i sin tid sikkert hverken havde været en helgen eller sinke til at udøve sin klasseret, havde nu sat sig i hovedet, at alle de gamle indbyrdes elevafstraffelser skulle udryddes med rode. Jeg var således udset som første offer for at statuere et eksempel, og det passede mig naturligvis forbistret dårligt at skulle udvises af skolen, kort forinden jeg skulle op til Præliminæreksamen. Til al held gik en anden lærer, herr *Glahn* i forbøn for mig, antagelig fordi jeg var ganske flink til min fransklesning. Dette resulterede da blot i, at det mig betroede klenodie krabasken med årtiers navnetræk blev konfiskeret, samt at det blev mig pålagt at arte mig vel. Nu må jeg indskyde, at de drøjerier, som jeg havde tilladt mig at udøve, var en yderst bleg skygge af de drøjerier, som jeg selv i tidernes morgen havde været udsat for, og som jeg havde tålt i det stille ved at holde tand for tunge. Selvfølgelig skulle der tages hævn, men hvorledes. Direkte var det umuligt, men sagen blev naturligvis snart bekendt mellem klassekammeraterne, og disse forskaffede mig den ønskede oprejsning, således at fyren fik kærligheden at føle, således som han havde fortjent.

Kampe med »bobserne«

Skolens disciple, som jo var iført uniformen med Fønisknapperne, var jo let kendelige, og vi lå naturligvis altid i strid med byens læredrenge og bærmø, således at man helst ikke efter mørkets frembrud skulle vise sig i byen på afsides liggende pladser, og navnlig ikke, når der havde været en eller anden affære.

Således husker jeg engang i næstsidste klasse, at der blandt eleverne var blevet slået alarm til et Bråvallaslag, og dette måtte foregå i allerstørste hemmelighed til alle sider, idet sådant naturligvis var forbudt os fra lærernes side. En eller anden elev var blevet overfaldet i byen og maltrakteret, og dette skulle hævnes. Kommitéen blandt de ældre elever på skolen havde bestemt, at vi efter læsetid en mørk aften skulle mødes ved koglebanen vel bevæbnede med tykke knipler, og dette fandt også sted, men af en eller anden grund blev slaget afblæst eller forpurret, og det var vist særdeles godt, thi der havde sikkert vanket brådne pander til alle sider, ikke mindst til skolens elever, som var af yngre årgange end byens lærlinge og svende.

Skoleoprør

Et par skoleoprør har jeg også været med til. Den ene gang gik det ud over lektor *Glahn*.

Hvad han havde forset sig med, erindrer jeg ikke mere, men det må jo have været af alvorlig art, når der af de ældre blev prædiket oprør, og dette fandt sted kort før en aftenslæsetids begyndelse. Lektor *Glahn* var på den tid fastboende inspektionshavende på selve skolen i øverste etage, hvor vi havde vore kamre. Enhver deltager i oprøret var udrustet med et eller andet alarminstrument fra horn nedover til trommer eller i mangel deraf med fløjter og kæppe, sidstnævnte til at hamre på på lektorens døre. Demonstrationen varede ca. en halv time, forinden den blev afblæst. Efterspillet kom naturligvis næste dag efter lektors indgivne klage til rektor. Afhøring fandt sted ved morgenbordet på skolen næste morgen. Man bad de skyldige at melde sig, og som det var skik ved sådanne lejligheder, meldte alle sig. Herefter blev tre udvalgte, naturligvis sådanne, som i forvejen ikke havde alt for pletfri stjerne hos vedkommende lektor. En passende endefuld til hver var præmien.

Den anden gang fandt demonstrationen sted den sidste aften før skolens lukning til sommerferien. Den pågældende inspektionshavende lærer havde hele året været meget streng og var almindelig forhadet. Inspektionshavendes bolig stødte lige op til pågældende sovesal. Indgangsdøren blev barrikaderet pyramideformet med alle vore 32 blynatpotter, fyldte med vore udtømmelser i flydende form. Ved oplukningen af døren til sovesalen væltede naturligvis alle potterne og gav en stor oversvømmelse; ikke desto mindre forcerede den inspektionshavende floden og erhvervede sig derefter et utal af slag af vore hovedpunder, som ikke alene var fyldte med dun, men ofte med en eller anden tung genstand.

Så vidt jeg erindrer, blev efterspillet, at en eller anden elev blev holdt tilbage første dag i skoleferien.

Jeg kunne ikke fordrage rektor!

Endelig skylder jeg naturligvis at omtale skolens rektor: *Hoff* – kaldet »Gåsen« – antagelig fordi han udviste en vrantende gang. Rektor var ungkarl og stammede fra Jylland. Han var absolut ikke pædagog, men sikkert en lærd og dygtig mand. Han så altid skævt til mig og kaldte mig sådan noget som underet fra Tølløse Universitet, hvad der skulle hentyde til den realskole, som min fader havde været med til at oprette i Tølløse. Kun studerende elever fandt nåde for rektors øjne, idet han af et godt hjerte foragtede realisterne. Det var i hvert fald min opfattelse. Jeg kunne simpelthen ikke fordrage rektor.

En skole for livet

Da skolegangen på Sorø var færdig, drog man vel et lettelsens suk, idet man forestillede sig, at nu hørte skolegangen op, som i så mange år havde hvilet på ens skuldre. Som tidligere omtalt gik alt på skolen efter en snor, eller urværk om man vil, og dette bånd

kunne mange gange virke snærende. Akademiets beliggenhed var særdeles smuk ved Sorø sø og omkranset af store skove, men man havde fornemmelsen af at være indestængt på en vis måde. Ligeså spændende det i sin tid var at komme i uniformen med Phoenix-knapperne og Russerkasketten, ligeså stolt var man nu ved at aflægge den for at komme i civilt tøj. Sådan går det jo hele livet igennem, forandring fryder. Selv om det mangen en gang kunne være strengt at være kost-

skoleelev, er der ingen tvivl om, at det var en god forskole for livet at have været elev på Sorø Akademi, man lærte tidligt at klare sig selv, uden at hænge i moders skørter. Livet mellem kammeraterne, især for et enebarn, var også af stor betydning, og vi kom jo fra alle verdenskanter. Sommerferien, den sidste af længere rækkevidde, stod således for døren, og derefter skulle man tænke på fremtiden, hvad man skulle tage sig for, og det var naturligvis også et stort problem.

Soraner Biografier

Når du læser en artikel som ovenstående, har du brug for

SORANERBIOGRAFIERNE,
der stadig kan købes hos Soransk Samfunds kasserer.

De omfatter gamle soranere fra 1584-1960, et enestående værk!

Hele værket 1584-1960 - 600 kr.

1584-1737 175 kr.

1747-1800 75 kr.

1822-1900 200 kr.

1901-1960 150 kr.

1901-60 fås også i 10 års hefter a 125 kr.

Ved forudbetaling til kassereren sendes bøgerne portofrit.

FRATERNITAS SORANAS 45. STÆVNE på Sostrup slot

Den 2.-4. juni 1981 var vi atter samlede, og var, som for 3 år siden, i det smukke, venlige Sostrup kloster. Vi var ml. 30-35, de fleste af os i dobbelt forstand, gamle, men hvert år dukker der gerne et par »nye« gamle op, og personligt vil jeg mene, at den ideelle måde for gamle soraneres møde og samvær må være som dette, d.v.s. en weekend eller et par dage sammen. - Den første aften kom *Hans Andersen* (S 51), der er litteraturanmelder og kritiker ved Jyllandsposten, fra storstaden Aarhus og fortalte om den nyere danske litteratur. Det var et udmærket foredrag og egnet til at sætte en debat i gang, men det blev der ikke noget af, fordi han hastede bort. Næste formiddag hørte vi *Hermod Lannung* (S 14) fortælle om sin russiske ungdom. En fascinerende beretning om et vågent og videbegærligt ungt menneskes evne til både at opleve og udrette en masse i et fremmed land og under urolige og farlige forhold. Lannung har skrevet en bog om sine oplevelser, og den er god læsning. Han både taler og skriver godt. - Eftermiddagsudflugten druknede for de fleste af os i regn, men vi fik da lige set

Rimsø kirke og præstegård. Det, der imponerede en lægmand mest, er en næsten kolossal runesten, der står lige overfor indgangen til kirken, men stedet er ellers mest kendt for en smuk, nu tilmuret kirkeportal og for en præstegård, der angiveligt er den ældste i landet.

Om aftenen havde vi en fornøjelig oplevelse, idet *Ellen Cecilie Berg f. Krarup* (S 33) og *Kirsten Høyer f. Christensen* (S 34), der begge bor i Aarhus, havde slået sig sammen og lavet en lille sketch om, hvordan livet formede sig for en gymnasiepige i Sorø Akademis Skole i 1930'erne, hvor pigerne jo endnu var i absolut mindretal. De gjorde det meget morsomt, og man fik mange sære ting at vide, hvilket naturligvis førte til, at alle begyndte at fortælle sære ting fra deres tid i skolen og ikke mindst talte om de mange kære lærere. Ikke så meget de pudsige ting om dem, men det mere seriøse, hvilken indflydelse de havde på vore unge sjæle. Det blev da ganske klart, at i en lang række var Holten den, der betød mest for os elever, og det takker vi ham for den dag i dag.

Næste formiddag var som sædvanlig helliget en generalforsamling, der begyndte med, at *Backmann-Christensen* (S 36), der står som formand for Fraternitas, fortalte om den danske menighed i Argentina, som han var præst for 1960-66 og nu igen drager ud til. Den gruppe, der leder Fraternitas og ordner stævnerne, måtte derfor udvides, men B.-Chr. står stadig som formand, og vejen fra Argentina til Danmark er jo ikke så lang mere, så vi håber at se ham igen ved et af Fraternitas-stævnerne.

EVJ (S 13).

Knud Raaschou-Nielsen

Udstilling på Kunstmuseet i Sorø

Maleren Knud Raaschou-Nielsens (1915–80) navn er stærkt knyttet til Sorø, ikke blot voksede han op i byen som søn af rektor ved Sorø Akademi, men efter nogle år i København vendte han i 1949 tilbage som tegnelærer ved Akademiet.

Som repræsentant for Sorø Kunstmuseums Venner indgik han i 1955 i museets bestyrelse og påtog sig tillige et stort arbejde i museets dagligdag. Ved siden af disse hverv virkede han som skabende kunstner og gav bl. a. i den sidste snes år sin fortolkning af Sorø-egnens helt specielle naturstemning.

Det er på denne baggrund en oplagt og spændende ting for Kunstmuseet at søge at samle et repræsentativt udvalg af Raaschou-Nielsens malerier og tegninger til en udstilling.

Udgangspunktet har man taget i et lille selvpортræt fra gymnasietiden, hvor Raaschou-Nielsen som elev af maleren Siegfried Neuhaus tog beslutning om at blive maler. Efter et par år på Kunstakademiet drog han ud på sin første studierejse; det var til Frankrig i årene 1938–39. Under indtryk af de stærke politiske begivenheder begav den unge maler sig bl. a. ned til den spanske grænse. Hans oplevelser her udmøntede sig i »Spanske soldater i en Ventesaal ved Pyrenæerne« – et dystert maleri, der viste hans evner som kolorist. Billedet præsenteredes på Kunstnernes Efterårsudstilling i 1939, og hermed blev hans navn som maler slået fast. Dette debutbillede blev købt af undervisningsministeriet og kom i øvrigt til at hænge på Sorø Akademi i mange år.

I krigens første tid malede Raaschou-Nielsen især en række gode bybilleder bl. a. fra Christianshavn, hvor han boede. En særdeles aktiv medvirken i modstandskampen bragte ham imidlertid ud af banen som maler i nogle år, og da han atter greb penslerne, søgte han nye veje.

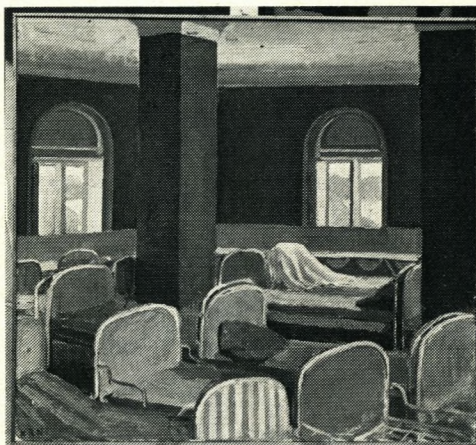
Han havde altid været optaget af bevægelsesmotivet, og man kan på udstillingen se, hvorledes han i cirkusverdenen, på sportspladsen eller skøjtebanen hentede en rigdom af motiver. I forlængelse af disse ofte figurige billeder ligger arbejder fra slagtehallen, hvor en blanding af lyriske og dramatiske stemninger krydser hinanden.

I 1960 nedlagdes alumnatet på Sorø Akademi, og i en af de forladte sovesale fandt Raaschou-Nielsen motiv til et maleri, der nu findes på Kunstmuseet. Medens jordfarverne havde været dominerende i de tidlige billeder, når han her en hidtil ukendt højde i lyset og farven, som nærmest er sydlandsk.

På udstillingen er der lagt meget vægt på landskabsbillederne fra rejserne og på hans skildringer af hjemegnen. Skønt disse malerier ofte er små og kan synes beskedne, har de dog en ægthed i oplevelsen, som giver dem format. Der ligger en betagende koncentration og fordybelse bag beretningen om de brune marker, skovbrynets uldne konturer og den disede, farvemættede luft. Som maler havde Raaschou-Nielsen fra sin allertidligste begyndelse vist sin meget personlige og intense farvesans, og den kom til fuld udfoldelse i hans arbejde med naturens og lysets stemning.

Udstillingen vil vise over et halvt hundrede dejlige malerier og tegninger; den ledsages af et katalog med adskillige illustrationer og af en smuk farveplakat. Der åbnes for publikum den 18. oktober, og udstillingen varer til den 29. november. Forhåbentlig vil mange benytte sig af lejligheden til at komme og glæde sig over de mange spændende billeder af Knud Raaschou-Nielsen og til at få et godt overblik over en af vor tids gode kunstnere.

Marianne Saabye, museumsinspektør.

Knud Raaschou-Nielsen: Forladt sovesal. Sorø Akademi, 1960. Tilh. Kunstmuseet i Sorø.

300 medlemmer af Soransk Samfund har skænket 14.243 kr. til Soranerbladet i 1981

Ca. 300 medlemmer af Soransk Samfund har i perioden fra 1. januar til 15. august 1981 skænket i alt 14.243 kr. til Soranerbladet. Samfundets bestyrelse og SB's administrator og redaktøren er meget taknemmelige for denne økonomiske støtte, og vi bringer som en ringe tak og kvittering bidragydernes navne her:

Per Krogsgaard, Helge W. Glud, Hans Jørgen Olsen, Erik Kliim-Hansen, 40-års jubilarer, S. Segel, Per Lorentzen, Flemming Starcke, Aage Krebs, Lars Victor Dalgaard, Jens S. Bork, Peter Mikael Hemmingsen, Lasse Jacobsen, B. V. Andersen, Peer Johansen, Svend Erik Heede, Ernst S. Jacobsen, Erik Hammerich Damm, Rita Højholdt Hansen, S. A. Andersen, Gerhard Lind, Hans Andersen, Bent Niemann, Kim Svenningsen, Erik Johansen, Ib Kure Larsen, Jørn Bodholdt Olsen, Ib Refn, Jens Christensen, Johs. Sørensen, Jørgen Olsen, W. Scherfig, Kurt Breson, Henrik Lund, Jens R. Sparrevohn, Olaf Bruhns, Hans Henrik Poulsen, Sv. Aa. Vistisen, Erik Palm Petersen, P. B. Schmidt, Hans Andersen, Mogens Kleven, Ole Mitens, Sven Holger Als-Nielsen, Jørgen Graham, Jøgvann Johansen, Mogens Kleven, Ole Mitens Sven Holger Rasmussen, Niels Thiele, K. Ellebæk Petersen, T. B. Dornonville de la Cour, Mogens Harder, Sigurd Møller, Per Møller, K. W. Rasmussen, Jens Jacob Thommesen, Casper L. Borch, Mogens Brix Haupt, Arni Mikkjalsson Helmsdal, Ingrid Kirstine Nielsen, Cai Johan Jensen, E. K. S. Mogensen, Carl Arne Wessmann.

- Og videre: Niels Erik Løgstrup, Kim Sverre Hansen, Stig Husted-Andersen, A. Stauning, Erling Hjort Engstrøm, A. K. G. Nielsen, Hans L. Stubbe-Teglbjærg, Niels-Jørgen Andersen, Hemming Andersen, Per Just Florman, Sv. Gram Jensen, Frode Sand, Steen H. Hasselbalch, K. M. Heilmann, Svend Nielsen, Torben Rosendal, Seyer-Hansen, Mogens Bach, Th. Fleuron Dahl, Jørgen Degn, Finn Harlang, Hans Birk Larsen, Hugo Lehrmann, Alf Brandt, Sven H. Kalkau, Poul Kisbye, Poul Liebe, S. Stevns Hansen, J. I. Raaschou-Nielsen, Hans Clemens Sørensen, Hugo Jacobsen, C. J. Knudsen, Flemming Lerche, Lone Blume-Jensen, Finni Frederiksen, K. Bjørn Jensen, Hans Schultz, F. Sodemann, Flemming Ejlersen, Steen Gregers, Steen Juul-Møller, N. F. Bundgaard, Helmer C. A. Larsen, Hans K. Rømer, Fritz Andersen, Stig Gravsén, H. H. Kofoed-Johnsen, J. D. Lawaetz, Mannbjørn Mortensen, Christian Engelsborg Olsen, Finn Johs. Poulsen, Søren Raaschou, Richard Lorenz Thomsen, Poul Damgaard, H. H. Scherfig Jensen, Peter Krogh, Aage Madsen, Morten Kjærsgaard Nielsen, Morten Nørgaard, Henrik Teide, Eric Jørgensen, Jørgen Loller, Sigurd Bjarnadal, Poul Drewes, Aage Geleff, Poul Chr. Kann, Axel F. M. Liebmann, Svend Munkgaard, Georg

Sylwander, Axel Anton Albrechtsen, Børge Carlslund, Svend Holst Frederiksen, Nils Kofoed, H. S. Linnemann-Schmidt, Børge Sevaldsen, O. Simonsen, Søren Waarst, Thorkild Waarst, Thyge Winther-Jensen, Peder Andersen, Axel Beck, Jørgen Dam, Steen Beck Hansen, H. Molin, Reinholt Nilsson, Fritsche Paaske, Jørgen Anders Rask, Arne Østergaard, Aage Dannemand-Jensen, Dan Ibæk, H. S. Lindegaard, Per Lorenzen, K. Kongshøj Kristensen, Erik Krogh Lauritzen, S. B. Rasmussen, Lars Skovenboe, Palle Taarnhøj, Tage Wadum, Vilhelm H. Varming, P. E. Grønbech, Eggert Georg Hansen, Ole Høj Hansen, J. Borch Jacobsen, Peter Jensen, Knud Jørgensen, Leif Kofoed, Arne Krog, Kaj Lindschouw, Svend Aage Pedersen, Kaj Aagesen, C. H. Andersen, Ebbe Carlsen, Aage Christensen, M. Deichmann, Karl Geleff, Claus Grønne, Svend Erik Hansen, Mikkjal Arnason Helmsdal, Helge Hørby, Mogens Kongsted, Mikael Jul Larsen, H. J. Langkjær, Johan G. Madelung, John Steen Mikkelsen, Michael Frithjof Saabye, Trygve Samuelsen, Ejnar Thykier-Nielsen, Carsten Vagn-Hansen, Anton Th. Andersen, I. Lindgren Christensen, Knud Damkier, Dan Møller Frederiksen, Bent Hagemann, Svend Jørvang, Peer Kornbeck, Hans P. Mathiesen, Henning Millmann Petersen, Karen Margrethe Tetzlaff, Jacob Weyhe, Folmer Christensen, F. Efsen, Gunnar Holm-Petersen, Eigil Marquard, Aage Moth, Erik Bruun de Neergaard, Finn Nielsen, Jørgen Sidenius, Edw. Suhr, Hans Wisborg, Britt Tryde, Fr. Aa. Hansen, Ove Høegh-Guldberg Hoff, Peter Lovmand Hvid, May-Britt Jensen, Valdemar Johansen, Ivan Kenneth Jørgensen, Peter Kofoed, Thomas Rasmussen, Kjeld Rønhof, Carl Emil Skjervek, K. V. Palslev, Per Poulsen, Hjalmer Borch, C. H. Castenschiold, Mogens Correll, Bjarni Dahl, Steen Danielson, Ove Drewes Poul Hallenberg, Gunner Gunnarsen Harboe, Frede Hemmingsen, Georg Tage Bjødstrup Jensen, K. Hviid Jensen, Roland Jensen, Steen Th. Jørgensen, Poul Larsen, P. Linnemann-Schmidt, Allan Hammer-shaib, Aage Høfler, Svend Erik Johansen, N. T. Langkjær, Marie Lyng, Henning Lund, P. H. Pedersen, H. Schou, H. Skodshøj, Erich Steenberg, Carsten Sørensen, Arne Blume, Ib Braes, Dan Gunnar Diemer, Dan Fink, Jakob Krarup, Erik Lind, H. V. Nielsen, Birgit Dyhr Theiltoft, Mogens Werner, Poul Andersen, Oscar Bjørkbom, Poul Lindy Hansen, Niels Høllert, Olaf Krog-Meyer, Ebbe Nybroe, Søren Rasmussen, Peter Waagstjær, Erik Velling, Alf Wennevold, L. A. Balslev, Erik Bjerner, Henrik Elmquist, Chr. Fredtoft, A. E. Christensen, Bent Larsen, Erik W. Michelsen, E. Kringelbach, Bengt Lindeberg, Kaj Valentiner, Flemming Valeur Nissen, S. T. Vestergaard, C. C. Andersen, Torben Andersen, E. Gjedsted Christensen, Lotte Jørgensen, H. Kerstens, Tage Møller.

Om kongebilledernes placering i festsalen

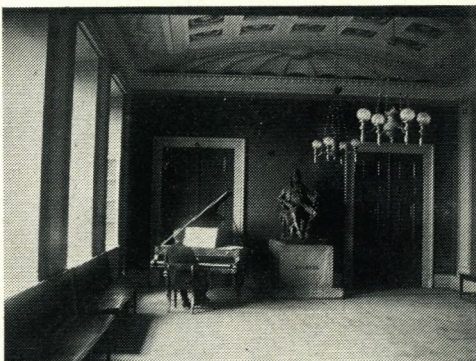
Ved soranerfrokosten den 7. maj i år (SB juninr. side 87) sagde museumsinspektør ved Københavns Bymuseum *John Erichsen* (S 62), at en eller anden havde pillet ved billederne i festsalen. De er byttet rundt indbyrdes. Det bør ufortøvet bringes i orden! Ja, måske? Men der kan have været en historisk grund til at rokere med disse billeder, og i så fald er det nok værd at overveje, om der skal foretages en tilbageflytning. Lad os prøve at gå til kilderne:

I den store Sorøbog bind II side 309 siges det, at billederne i 1827 var placeret som nu »i overensstemmelse med den fra første færd lagte plan«. Det kan ikke være rigtigt, for i bogen: »Biskop Daugaard, en mindebog« af *Christine Daugaard*, København 1896, side 445, citeres et brev fra *Jacob Daugaard*, der dengang var adjunkt ved skolen, til hans daværende kæreste, hvori han skildrer Festsalen for hende: »Over solennitetssalen skal jeg give en kort beskrivelse. Lige for hovedindgangen har man tronen, ved hvis fod to udmærket skønne hvide løver ligge. På væggen ved hver side af tronen stå kongerne *Frederik II* og *Christian IV*, lige overfor hvilke på begge sider af hovedindgangen *Frederik V* og *Christian VI* stå, alle i fuld legemsstørrelse i kroningsdragt ... Den ydre væg med vinduerne har man til venstre, når man vender sig mod tronen. Ved denne væg står talerstolen, lige overfor er *Frederik VI*s billede i samme form som de andres. Dette har unægtelig hans træk, men uendeligt forskønnede. Det er malet af *Eckersberg* og er særdeles dejligt«. Dette er en beretning af et interesseret øjenvidne i 1827, og *Mackeprang* må altså have taget fejl i Sorøbogen.

Den daværende placering af *Frederik VI* på vestvæggen, salens fornemste plads, er ganske naturlig, når man betænker situationen i 1827, hvor kongen havde anmeldt sin deltagelse i indvielsen, og hvor de lokale myndigheder har villet sætte alle sejl til for at hylde Hans enevældige Majestæt med alle midler. Drengene blev trukket i en »ensformig dragt«, og officielt var *Frederik VI* jo *Restaurator Academiæ Soranæ*. Sorø Akademis genopretter efter en dvaleperiode på ca. 25 år. *Eckersberg* maleriet havde kongen skænket Akademiet til lejligheden, og det havde kostet den anseelige sum af 800 rigsdaler. De andre billeder var kunstnerisk set ringere og ikke malet af mesteren selv, men af hans elever. Men nu er *Frederik II* anbragt på *Frederik VI*s plads på hæderspladsen midt på vestvæggen. *Hvem har ansvaret?*

Vi må blande *Ludvig Holberg* ind her. I 1874 skænkede gamle soranere en gipsafstøbning af *Steins Holbergstatue* uden for Det Kongelige Teater, og den blev anbragt i Festsalen i den niche, hvor tronstolen oprindeligt stod. *Th. Hansen* omtaler statuen som placeret her i sin bog fra 1883 om Sorø, og sammesteds (side 84) siger han, at *Frederik II* og

Christian IV var anbragt på sydvæggen og *Christian VI* på nordvæggen ved indgangen til Grønne Sal og *Frederik V* nærmest vinduet på nordvæggen, mens *Frederik VI* stadig er på vestvæggen.

Det her gengivne amatørfoto er udateret, men interessant, fordi det viser *Holbergstatuen* anbragt på vestvæggen i Lovsangsalen. Mon ikke billedet kan dateres til ca. år 1900? Senere er *Holbergstatuen* blevet flyttet ned i spisesalen, hvor den blev anbragt midt på nordvæggen, og på vægfeltet bag ved statuen ses det tydeligt, at der er øvet vold mod *Hilkers vægdekoration*. I den store Sorøbog ses (bind II side 316) *Hilkers* udkast med en søjleopstilling i to etager og en mærkelig høj stang med en guirlande og nogle bånd. I Sorøbogen II side 617 fig. 190 ses vægfeltet, som det nu ser ud. Søjleopstillingen har mistet øverste etage, og den mystiske stang i midten er forsvundet. Midt på den nyere søjleopstilling ses en fugl *Fønix* i en traditionel form. Denne ommaling stammer fra 1906-07. På billeder af spisesalen med *Holbergstatuen* ses det tydeligt, at vægfeltet er malet om i anledning af *Holbergstatuens* nye placering, sandsynligvis samtidig med eller umiddelbart efter flytningen for at passe bedre til denne.

Men hvorfor blev Holberg flyttet?

Rektor Bartholomæus Hoff havde været lærer ved skolen i mange år, før han i 1894 blev dens rektor, indtil han gik af i 1911. Vi ved, at han var alvorligt bekymret for skolens fremtid, blandt andet var han meget utilfreds med, at Rigsdagen siden 1849 i stadig stigende grad disponerede over *Stiftelsen Sorø Akademi*s overskud til *Stiftelsen* uvedkommende formål med den motivering, at det drejede sig om de såkaldte »*Holbergs penge*«. Det tjener ikke noget fornuftigt formål i denne forbindelse at rippe op i dette, men det drejer sig om ca. 20 millioner kr. i en periode på ca. 70 år. Og pengenes værdi var jo en ganske anden dengang!

Det ligger nær at tænke sig, at gamle Hoff har villet sætte tingene på plads, og at det er ham, der har foranlediget, at Frederik den Anden som *skolens oprindelige stifter* blev placeret på den fornemste plads i Festsalen på vestvæggen, og Frederik VI kom ned i krogen ved døren til Grønne Sal. Ved opslag i Barfods Meddelelser angående Sorø Akademi for 1899-1908 side 122 ses det, at der i 1902-03 anvendtes 3.357 kr. til dekoration i Grønne Sal, der tidligere har stået med hvidt loft, og til opmaling af Solennitetssalen (Festsalen), og ved en sådan lejlighed kan det let lade sig gøre at flytte et par malerier! (Det kan næppe være sket tilfældigt, der må ligge en tanke bagved med fremtidsperspektiver, og Hoff har sikkert haft den fornødne autoritet til at tage ansvaret for en sådan flytning).

Sammesteds oplystes det, at der 1906-07 anvendtes 2.700 kr. til opmaling af spisesalens vægdekorationer, og så har man lige så stille benyttet lejligheden til at ændre vægfeltet bag den nyopstillede Holbergstatue.

Men heller ikke i spisesalen fandt Holbergstatuen et blivende sted. Da det for en 25 år siden var nødvendigt at skaffe mere plads i spisesalen, fordi alle alumner skulle spise middag på én gang, fjernes det traditionelle hestekoformede bord og Holbergstatuen. I stedet kom småborde med 10 elever om hvert, og Holberg flyttede ned i garagen til Ingemanns Hus, hvor han nu sidder som en anden Holger Danske og venter på bedre tider!

Som et kuriosum kan nævnes, at Holbergstatuen ved sin placering i spisesalen var noget udsat for at blive læderet, idet hans ene fod ragede lidt uden for fundamentet, så den brækkede af nu og da. For at det skulle se livagtigt ud smurte vittige alumner rødbedesaft på brudstedet!

Lektor Holten Bechtolsheim, der har skrevet udførligt om dekorationerne i skolens hovedbygning i skolens årsskrifter for 1908 ff., nævner slet ikke kongebillederne i Festsalen, og, hvad der er endnu mere mærkeligt, i årsskriftet for 1908, hvor spisesalens dekorationer omtales, nævner han slet ikke Holbergstatuen, men omtaler og beklager den overfor omtalte ændring i nordvæggens dekoration, der nyligt har fundet sted, og foreslår, at det ved en senere opmaling bør overvejes at genskabe Hilkers oprindelige dekoration med gu-

destøtten, omkranset af et søjlehegn, som det ses i Sorø II, side 316.

Hvis man i dag betragter det omtalte vægfelt, ses det, at en lille del af den oprindelige midtersøjle er fremdraget midt i feltet ved en kunsthistorisk undersøgelse, der blev foretaget for mange år siden, velsagtens i forbindelse med fjernelsen af Holbergstatuen.

Konklusion

Det kunne se ud, som om flytningen af Frederik den Anden til hæderspladsen i festsalen er motiveret af historiske grunde, mens den første flytning af Holberg til Lovsangssalen kan være bestemt af praktiske grunde. Der blev spillet skolekomedie i Festsalen, og han har været tung at flytte! I Lovsangssalen kunne han heller ikke blive, jeg husker ialtfald, at vi havde lovsang der i min skoletid, og det har der sikkert været sammesteds i lange tider, og så var der ikke plads til en statue af den størrelse.

P.S. Hoff sørgede som bekendt for at skolen i en kort periode kom til at hedde: »Sorø Skole«, hvilket imidlertid af hans efterfølger blev ændret til det nuværende: »Sorø Akademi Skole«. Tanken, der lå bag, var netop for Hoff at understrege det oprindelige.

Red.

William Nielsens fond

-en rettelse

Desværre er der begået en fejl i septembernummeret, idet det er *advokat Hans Jørgen Langkjær* (S 37) og *ikke* hans søn *advokat Lars Langkjær* (S 63), der er formand for legatets bestyrelse.

Redaktøren beklager denne fejl.

Soranerfrokosten i august

Soranerfrokosten i august havde kun tre deltagere, Sven Clausen, Laurids Schrøder og Baggesen (R 24). Der er ikke indløbet noget skriftligt, men Baggesen fortæller, at de tre deltagere havde det hyggeligt i én af de små haver i Pileallé.

Red.

Årsfesten d. 17. oktober 1981

Orgelkoncert i Sorø kirke kl. 17,15 ved organist Ebbe Truelsen (S 57) med følgende program:

Johann Sebastian Bachs Fantasi i G-Dur.

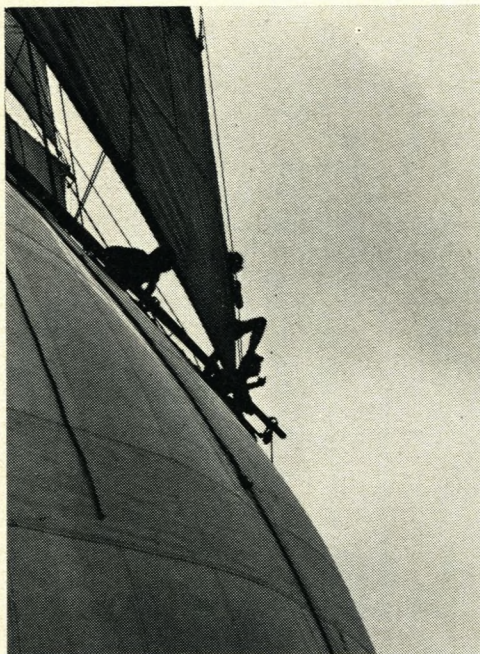
B. S. Ingemann/Rudolf Bay: Konfirmationskantate.

F. Mendelssohn - Bartholdy Sonate nr. 3 i A-Dur.

- 1) Con Moto Maestoso.
- 2) Andante Tranquillo.

Derefter festtale i Skolens festsal: Dommer Carsten Jepsen (S 30).

Soranere i Middelhavet

Middelhavstogtet, som blev forudomtalt i juni nummeret, blev en spændende og lærerig oplevelse.

Det var naturligvis med en vis nervøsitet, jeg tog afsted med 30 elever på en tur, hvor jeg ikke havde noget rejsebureau »i ryggen«, og hvor »garantikapitalen« sad et eller andet sted lige under skorstenen i mit hus. Heldigvis er enhver dansker jo sikret rigeligt i tilfælde af sygdom o.l., så det var kun vore møder med de forskellige transportmidler, der kunne give problemer. Det gjorde de imidlertid ikke, og denne side af turen fungerede perfekt. Skibet var en herlig gammel »Bankeskonnert«, som var rigget om til clipper, og vi lærte i løbet af utrolig kort tid at betjene den komplicerede rigning korrekt. I det strålende vejr, vi havde under hele turen, skulle meget gå galt, før humøret faldt. Det var imidlertid også meget, som gik, om ikke galt, så dog ikke helt efter planerne, og selv om man på et sejlskib er helt afhængig af vinden, så bærer den dog meget lidt af skylden for de afvigelser fra de oprindelige planer, vi kom ud for.

Skibet har to ejere, og det viste sig, at den ejer, som udformede kontrakten med alle dens detaljer, kun i grove træk videregav de forpligtelser, han underskrev, til den anden ejer, som var skibets kaptajn. Derfor fik vi ingen kanoner ombord og ingen kapsejladspokaler m. m. Det gjorde egentlig ikke så meget, men det er ærgerligt at lave et detaljeret program herhjemme fra, når det ikke bliver overholdt. Ydermere var skibets hygiejniske standard under enhver kritik, og selv om det bedredes no-

get under sejladsen, vil menu'en ikke blive stående i erindringen for det gode. Men skibet selv og besætningen var så charmerende, at disse problemer ikke for alvor kunne true turens succes. Tre fjerdedele af deltagerne har tilkendegivet, at de gerne vil gøre turen om, og det vil jeg også gerne selv, men i en fremtidig kontrakt vil der være adskillige punkter at finde, som skyldes denne sommers erfaringer, ligesom jeg vil sikre mig, at *begge* skibets ejere skriver under næste gang!

Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til, også på hele gruppens vegne, at takke for den støtte, vi modtog fra Soransk Samfund. Støtten var, når sandt skal siges, ikke massiv, men den varmede.

Olav Nygaard.

7 sider om Sorø by

I bladets »Stads- og havneingeniøren« skriver tidligere stadsingeniør H. Lund Andersen en udmærket artikel om Sorø med mange illustrationer på i alt 7 sider. Det varmer et soranerherte at læse om de kendte steder og begivenheder, navnlig når der som i dette tilfælde fortælles sobert og korrekt.

Bladet er tilsendt redaktøren af direktør *Helve Hørby* (S 38).

Red.

»Gunnar Seidenfaden«

Miljøstyrelsen præsenterede i Korsør den 15. august sit nye flagskib: »Gunnar Seidenfaden«, som er stationeret der for at tage sig af olieudslip fra tankskibe i de indre danske farvande.

Gunnar Seidenfaden er sorøstudent fra -26, cand. polit. fra 1940. Han har deltaget i ekspeditioner til Grønland, Spitsbergen og det fjerne Østen. Han har været ansat i udenrigsministeriet og bl. a. været ambassadør i Thailand. I øvrigt er han fjernsynskendt som orkidésamler, idet han har den næststørste samling af orkideer i Danmark.

Han har desuden vist stor interesse for bekæmpelse af havforurening, og som anerkendelse heraf har det ny skib fået hans navn. Det har en besætning på 15 mand og har kostet 32 millioner kr.

(Se i øvrigt Soranerbiografier 1901-60).

»PHØNIKS« kontaktblad

Et nyt kontaktblad mellem skolen og eleverne, der er planlagt til at omfatte 3 numre årligt, og som skal erstatte årsskriftet, udkommer med sit første nummer i oktober 1981.

Hvis man ønsker det tilsendt, kan det bestilles hos adjunkt *Torben Christoffersen*, telefon (03) 63 03 21.

Pris 30 kr. for tre numre. Girokort vedlægges det første hæfte.

Bladet redigeres af en lærergruppe og vil bringe skolenyt og andet stof af interesse.

Soranerfrokosten i september

Efter nogen ventetid kom vi så vidt, at vi med formanden som befalingshavende kunne sætte os ned, rejse os op og så videre.

Og med tiden kom der da også mad på bordet, og alt var for så vidt godt, bortset fra, at man undrede sig noget over, at det ellers så gode arrangement denne gang virkede noget improviseret. Var vi mon ikke ventede?

Forklaringen kom, da den lidt mutte vært oplyste, at der til de sidste to frokoster kun havde været henholdsvis 7 og 3 deltagere – og at de tre i øvrigt var gået andetsteds hen, da de fandt ud af, at de ikke var flere. Og der stod han så med sin mad og sin ekstra indkaldte tjener. Som han selv sagde: det forhold må vi have en ordning på, hvis vi skal fortsætte!

Det gav jo stof til samtale; og jeg bemærkede, at ordene »Allégade 10« og »tilmelding« klang hyppigt under de næsten middelalderlige hvalvinger. Og var det end vanskeligt at lodde stemningen angående en eventuel flytning – måske og måske ikke fordi værten stod i køkkendøren og fulgte forhandlingerne interesseret – så var der til gengæld bred enighed om, at *man må kunne melde sig til frokosten samme dags formiddag*, uanset hvor vi måtte ende. En enkelt uanmeldt kan vel også altid finde en stol og en tallerken. Så mon det ikke bliver udgangen på den sag?

Den til lejligheden indbudte taler, *Inger-Margit Salling* (73), fortalte kort om sin uddannelsesmæssige baggrund – de tilstedevæ-

rende måtte undrende høre, at »køkkensløjde« efterhånden er et ret perifert arbejdsfelt for husholdningslærere – og derefter om sin arbejdsplads, FDB's prøvekøkken.

Prøvekøkkenet er en service-enhed, anbragt som et forbindelsesled mellem forbrugerne og FDB's handelsafdeling. Arbejdet er dobbeltrettet: dels oplysning (varedeklarerationer, ernæringsoplysning m.v.) til og reklamationer fra forbrugerne, dels produktudvikling og kvalitetskontrol for handelsafdelingen. Margit kom også ind på principperne for rigtig ernæring (»Spis almindeligt, lidt af alt, brug Din sunde fornuft og vær opmærksom på Dit velbefindende. Føler Du, at Du har det godt, så har Du det godt!) og sluttede med at forklare, hvorfor det moderne ekspertvældes mange eksperter aldrig kan blive enige.

Den efterfølgende diskussion viste til fulde, at er der to emner, der kan tænde brand i danske hjerter, så er det maden – og de »eksperter«, der prøver at få os til at lade være med at spise den.

Til stede var: Palslev (08), Herluf Krog-Meyer (09), Ellen Vibeke Jensen (13), Høffler (19), Baggesen (24), Kongsted (26), Dan Fink (27), Stauning (29), Tholl (33), Madelung (34), Taarnhøj (37), Henning Krog-Meyer (45), Carsten Mikkelsen (57), Inger-Margit og Per Salling (begge 73) og John Chr. Jensen (79).

Hvad den usædvanligt udsøgte (og tilsvarende lille) skare på Prætoria foretog sig de følgende timer, unddrager sig ethvert referat.

Per Salling.

Runde fødselsdage i oktober

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har rund fødselsdag i oktober 1981:

1. Kasserer Richard Asle Thorseth (f. 1921), Gl. Vardevej 139; Gjesing, 6700 Esbjerg.
2. Forretningsfører Gunnar Marquard (f. 1901), 399 Corso Englesi, Palazzino Robeina, San Remo, 180 38 Italien.
4. Stadsingeniør Poul Guttesen (f. 1911), J C Svabosgøta, 3800 Tórshavn.
5. Civilingeniør Børge Knudsen (f. 1931), Bushøjvej 27, 8270 Højbjerg.
14. Ib Amon Amonsens (f. 1931), 1920 Bloor Street West, Apt. A, Toronto 9, Ontario, Canada.
15. Omviserformand Ole Baltzersen (f. 1931), Birkehøj 8, 2600 Glostrup.
16. Rutebilerer Jens Erik Abildskou (f. 1931), Louiselund, Fælledvej, 9550 Mariager.
17. Revisor Torkel August Machold (f. 1901), R. R. I. Belleville, Ontario, Canada.
17. Professor, dr. phil. Niels Skyum-Nielsen (f. 1921), Langhøjvej 6, 2650 Hvidovre.
19. Korrespondent Aase Thomsen f. Kragh Leth 1931, Langebrogade 3, 1421 København K.
21. Direktør Gunner Gunnersen Harboe (f. 1911), 4230 Skælskør.

21. Bent Mirner (f. 1921), Casilla 4057, Lima, Peru.
24. Grethe Andreasen (f. 1911), Bolbrovænge 15, 2960 Rungsted Kyst.
24. Læge Chr. Gerhard Lind (f. 1901), Stendyssevej 9, 2900 Hellerup.
24. Kørelærer Johs. Andersen (f. 1921), Møllevvej 16, 4180 Sorø.
26. Salgschef Vald. Aage Jacobsen (f. 1901), 5 Fireside Drive, Barrington, Rhode Island 02806, USA.
27. Dr. Chris Dethlefsen (f. 1911), 1107 29th Street, Rockford, 61108 Illinois, USA.
28. Lektor Aage Dannemand-Jensen (f. 1911), Pilevad 9, 2800 Lyngby.

100 års jubilæum

I 1882 blev Ridehuset omdannet til en stor, rummelig gymnastiksal, og den gamle gymnastiksal blev indrettet til omklædningsrum (det nuværende, dog med nogle ændringer i de forløbne 100 år).

Nu ser det ud til, at den længe ventede hal snart kan bygges. Direktionen for Stiftelsen Sorø Akademi har truffet en principbeslutning om at bygge den, og skolen savner den hårdt til mange aktiviteter.

Red.

Soraneraftener i „Det lille Apotek”

Hører du til dem, der egentlig gerne ville komme til frokostene, men som ikke kan tage fri midt på dagen, eller som ikke har råd til at spise sig igennem et hyggeligt samvær den ene gang efter den anden?

Der er mange gamle soranere, der har det sådan. De har ofte foreslået at lave nogle soraner-aftener uden obligatorisk spising, så de også fik lejlighed til at mødes. Og det prøver vi så nu.

Den første mandag aften i hver måned, kl. 20-? har vi reserveret et lokale i »Det lille apotek« på hjørnet af Store og Lille Kannikestræde i København – lige ved Frue kirke. Aftenerne bliver ganske uhøjtidelige, men kan komme og gå, som man har tid og lyst til, og man behøver ikke at spise.

Forsøgene gælder i første omgang oktober-, november- og december-aftenerne. Derefter vil vi diskutere med værten, om der har været så mange, at der er rimelighed i at fortsætte.

Altså: 5. oktober, 2. november og 7. december kl. 20 (eller senere) i »Det lille Apotek« på hjørnet af Store og Lille kannikestræde!

Per Salling (S 73).

Årsfesten den 17. oktober -specielt for lokalt boende!

Hvis nogle af disse ønsker at komme til årsfesten til kaffen og deltage i dansen, er de velkomne hertil *formedelst* 25 kr.

Tilmeldelse *senest fredag den 16. oktober* på telefon 63 01 30 helst kl. 12-13.

Soranske dødsfald

MOGENS KRISTIAN HOLCH (R 06)
3. januar 1891-8. marts 1979

KAI MARTIN HANSEN (22)
15. august 1906-10. januar 1980

FRANK HELMS DAMKIER (S 43)
24. november 1924-4. september 1981

SVEN HANSEN (R 12)
15. marts 1895- . august 1981

HANS JAKOB DAHL (S 30)
1. november 1911-august 1981

Memo

Frokost i Frederiksberg Rådhuskælder den 1. oktober kl. 12,15.

Borgmester Ib Juhl, der også er formand for Hovedstadens Trafikselvskab, taler om fremtiden for den kollektive trafik.

Til frokosten i november vil *Henrik Blemmer* (S 45) og *Niels Estrup* (S 47) fortælle om olicudvinding i Vesterhavet, og den 3. december kommer *Skolens rektor Erling Kristensen* med frue til frokosten, og mon han ikke vil sige noget?
Red.

MEDELEMSKONTINGENTET

er af bestyrelsen fastsat til 65 kr. for året 1981. For juniormedlemmer fra og med årgang 1974 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun 30 kr. Medlemmer, som aftjener deres værnepligt, er kontingentfri et år, **når meddelelse herom gives til:**

SORANSK SAMFUND: Kassereren

Civilingeniør S. Kamman
Tobaksvej 10 2880 Søborg
(01) 69 11 44
Postgiro 4 00 17 10

BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Sverige, Finland og på Island fremsendes fortrykte girokort. Medlemmer bosat i det øvrige udland, bedes tilsende os en check trukket på en dansk bank og lydende på *d a n s k e k r o n e r* (det koster ellers samfundet d. kr. 20,00 at indløse en check). Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde uden yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

ADRESSEFORANDRINGER

meddeles til kassereren!

HENVENDELSER vedrørende:

SORANSK SAMFUND stiles til:

Overlæge Palle Taarnhøj
(Soransk Samfunds formand)
Københavns Amts Sygehus
2600 Glostrup
(02) 96 43 33, lokal 476

Næstformand, lektor mag. art. Thyge Winther-Jensen
Brogården, Lønholt
3480 Fredensborg
(01) 13 51 05, (02) 19 21 35

LEGATANSØGNINGER stiles til: SORANSK SAMFUND

og sendes til departementschef Ole Perch Nielsen, Drabæksvej 7, Blovstrød, 3450 Allerød, telefon (02) 27 38 25.

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
(03) 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 København K.
(01) 13 86 66

Sorø Bogtrykkeri ApS

Alleén 9, 4180 Sorø
(03) 63 06 75

79 HR FULDMÆGTIG
LOUIS MATHIESEN
NYVEJ 12 B-1 TH
1851 KH V

DET BEDSTE
I VERDEN ER...

Det næstbedste i verden
er Faxe Fad